

QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ BẢN CHẤT CỦA “CHỦ NGHĨA MÁC VĂN HÓA”

★ PGS, TS NGUYỄN ANH TUẤN

Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn,

Đại học Quốc gia Hà Nội

● **Tóm tắt:** Bài viết trình bày khái quát về nguồn gốc ra đời của “Chủ nghĩa Mác văn hóa” trong những năm 20 của thế kỷ XX; một số tương đồng hết sức hình thức giữa nó với chủ nghĩa Mác kinh điển của chính Mác, để chỉ ra thực chất của nó là một hệ tư tưởng chống chủ nghĩa Mác rất tinh vi, kêu gọi thủ tiêu hầu hết các giá trị văn hóa - đạo đức - gia đình truyền thống nhằm mở đường cho một cuộc cách mạng xã hội không tưởng nào đó. Không có gì thực sự là Mác trong “Chủ nghĩa Mác văn hóa”, đơn giản là tên của Mác đã được lấy để gán cho một học thuyết xã hội phản động. Và chúng ta phải nhận diện cho đúng thực chất nội dung và cương lĩnh hành động của nó để cảnh giác đề phòng, tránh bị lừa mị bởi tên gọi, bởi sự đánh tráo khái niệm, không để nó lan truyền trong xã hội lành mạnh của chúng ta.

● **Từ khóa:** Chủ nghĩa Mác văn hóa, chủ nghĩa Mác kinh điển.

Trong chính giới các nước phương Tây, “Chủ nghĩa Mác văn hóa” phần nhiều được coi là một thuyết âm mưu vốn bắt nguồn từ Mỹ vào khoảng những năm 1990 và chỉ được nhắc đến trong giới chính trị cực hữu, nhưng nó dần được sử dụng phổ biến trở lại vào khoảng những năm 2010 và hiện đã lan ra toàn thế giới. Thuyết này không chắc đã có một chủ nghĩa nào mang tên đó tồn tại trên thực tế; nhưng vẫn tin rằng một số cá nhân hoặc tổ chức trong quá khứ có thể có ảnh hưởng bí mật đến bộ máy nhà nước, cơ quan quyền lực, nơi đưa ra các quyết định. Những cá nhân hay tổ chức đó chính là chủ thể (tác giả) của “Chủ nghĩa Mác văn hóa”. Sở dĩ thuyết âm mưu lấy tên

gọi “Chủ nghĩa Mác” gán cho tư tưởng của một số cá nhân hay tổ chức đó là vì họ cũng kêu gọi một cuộc cách mạng xã hội, giống như những người theo Chủ nghĩa Mác chính thống (kinh điển). Nhưng vì sao lại phải có những người mới đứng ra kêu gọi thực hiện cách mạng xã hội, trong khi đã có Chủ nghĩa Mác làm việc này? Theo họ, vẫn cần tiếp tục kêu gọi cách mạng xã hội hoặc kêu gọi thực hiện nó theo cách khác vì Chủ nghĩa Mác kinh điển đã chưa thể thành công trong nhiều cuộc cách mạng xã hội được phát động ở châu Âu sau Cách mạng tháng Mười Nga. Như vậy là có lý do cho sự tồn tại và nở rộ của những thuyết âm mưu về “Chủ nghĩa Mác văn hóa”.

1. Bối cảnh hình thành của “Chủ nghĩa Mác văn hóa”

Lý luận mácxít cho rằng khi một cuộc tổng đấu tranh bắt đầu ở châu Âu, giai cấp công nhân sẽ nổi dậy đánh đuổi, lật đổ các chính phủ tư sản của họ, bởi vì công nhân ở các nước khác nhau có nhiều lợi ích chung với nhau hơn là với giai cấp tư sản dân tộc thống trị ở đất nước họ. Năm 1914, chiến tranh thế giới lần thứ I nổ ra giữa các nước tư bản đế quốc. Trên khắp châu Âu, công nhân tụ tập dưới các biểu ngữ quốc gia và đi đến đầu đả với nhau. Các lãnh tụ Đảng Dân chủ Xã hội mácxít Đức bắt tay với chính phủ tư sản Đức và nói rằng không còn đảng phái nào nữa, chỉ có người Đức; điều tương tự cũng xảy ra ở hầu hết các nước châu Âu: Anh, Pháp, Italia...

Những sự kiện này đã tạo ra một tình thế khó khăn cho các nhà cách mạng mácxít ở châu Âu. Theo lý thuyết kinh tế mácxít, giai cấp công nhân bị áp bức phải quan tâm đến cách mạng xã hội để giành vị trí đứng đầu trong cơ cấu quyền lực. Tuy nhiên, khi cơ hội này xuất hiện, người lao động lại ít hưởng ứng. Các nhà cách mạng mácxít không thừa nhận lý thuyết của mình còn thiếu sót so với những sự kiện này. Họ có ý đồ lỗi cho chính giai cấp công nhân. Những người mácxít đã hăng hái tranh luận, lý thuyết không thể sai được! Năm 1917, cuộc cách mạng vô sản (xã hội chủ nghĩa) ở Nga cuối cùng đã thành công và có vẻ như lý thuyết đã được xác nhận, nhưng cách mạng chỉ dừng lại ở Nga: nó không lan rộng ra tất cả các nước thành dây chuyền kéo theo sự sụp đổ như quân bài domino của các chính phủ tư sản, mặc dù đã có thắng lợi của Cách mạng Nga như khởi đầu châm ngòi cho sự sụp đổ hàng loạt

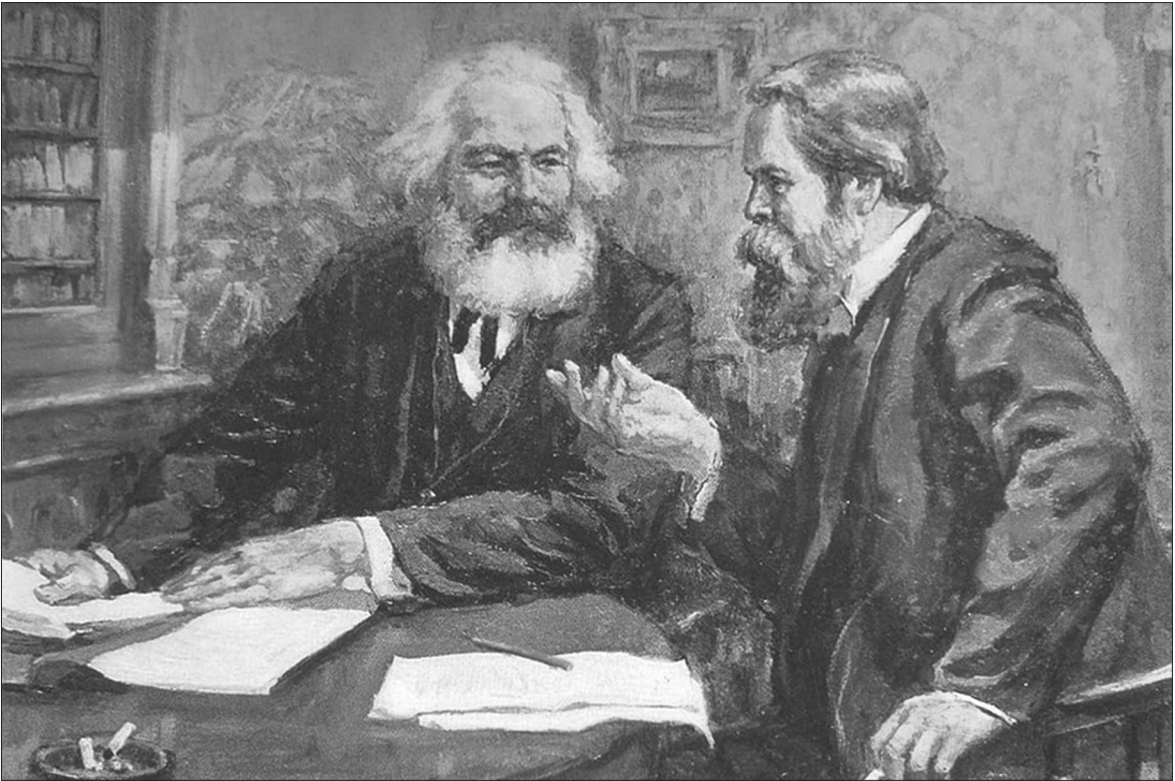
đó. Những nỗ lực cách mạng vũ trang như Cuộc nổi dậy tháng 1 năm 1919 ở Berlin dưới sự lãnh đạo của Karl Liebknecht và Rosa Luxemburg, chính phủ của Bela Kun ở Hungary, Hội đồng Munich, ..., đều không thắng lợi.

Trước tình hình đó, một nhóm trí thức mácxít đã tìm nguyên nhân bằng cách phân tích “cấu trúc thượng tầng văn hóa của xã hội” chứ không phải cơ sở kinh tế như C.Mác đã làm. Nhà mácxít người Ý Antonio Gramsci (1891-1937) và Georg Lukács (1885-1971) - người Hungary gốc Do Thái là những người đóng góp nhiều nhất cho buổi đầu sơ khai hình thành chủ nghĩa Mác mới, trong đó phần nào có những mầm mống của “chủ nghĩa Mác văn hóa”. Năm 1923, Lukács và một số trí thức mácxít khác như Max Horkheimer (1895-1973) liên kết với Đảng Cộng sản Đức nhờ sự tài trợ của con trai một triệu phú người Đức tên là Felix Weill vốn cũng là một người theo Chủ nghĩa Mác và sẵn sàng hỗ trợ tài chính cho nó, đã thành lập Viện Nghiên cứu Xã hội ở Đức, tại Frankfurt am Main mô phỏng theo Viện Marx-Engels ở Moscow. Năm 1933, khi Đức Quốc xã lên nắm quyền ở Đức, Viện bị đóng cửa và phần lớn các nhà tư tưởng của Viện, trong đó có Herbert Marcuse (1898-1979) buộc phải di cư đến hoạt động tại Đại học Columbia ở Hoa Kỳ.

2. So sánh “Chủ nghĩa Mác văn hóa” và Chủ nghĩa Mác kinh điển

Một số “trọng đồng”

Giữa hai Chủ nghĩa Mác: “kinh điển” và “văn hóa” có một số điểm giống nhau rất “hình thức”. Thứ nhất, cả hai chủ nghĩa đều sử dụng một yếu tố duy nhất để giải thích lịch sử. Chủ nghĩa Mác kinh điển khẳng định toàn

C.Mác, Ph.Ăngghen lấy sự phát triển toàn diện của bản thân và đồng loại làm mục tiêu của cuộc đời _ Ảnh: TL

bộ lịch sử được xác định bởi các phương thức sản xuất vật chất. “Chủ nghĩa Mác văn hóa” cho rằng lịch sử nói chung được giải thích bởi một nhóm nào đó thuộc một trong số các nhóm như giới tính, chủng tộc, tôn giáo hay khuynh hướng tình dục cụ thể - có quyền lực đối với các nhóm khác. “Chủ nghĩa Mác văn hóa” đã chuyển những mâu thuẫn trong kinh tế thành mâu thuẫn trong văn hóa. *Thứ hai*, mục tiêu đạt được một xã hội không giai cấp, một xã hội không chỉ mang lại cơ hội bình đẳng mà còn tạo ra các điều kiện thực hiện bình đẳng. Xã hội hiện tại đầy rẫy bất công, cần xây dựng một xã hội công bằng triệt để được đảm bảo bởi quyền lực nhà nước. Cả hai chủ nghĩa đều đòi hỏi, nhà nước phải bắt buộc tất cả kể cả những người bất đồng chính kiến cũng phải tham gia xây dựng một xã hội

có điều kiện bình đẳng. Và đây là cái cơ để những người cánh hữu gọi cả hai chủ nghĩa đều là những hệ tư tưởng toàn trị. *Thứ ba*, cả hai đều sử dụng các phương pháp phân tích được thiết kế để chứng minh cho hệ tư tưởng của mình đúng đắn trong mọi tình huống. Đối với những người theo Chủ nghĩa Mác kinh điển, chủ yếu là phân tích kinh tế; còn với những người theo “Chủ nghĩa Mác văn hóa”, là sự phân tích ngôn ngữ - một sự giải cấu trúc cho phép tìm ra sự áp bức của bất kỳ nhóm bị áp bức nào trong bất kỳ khung cảnh nào, quá khứ hay hiện tại. *Thứ tư*, tương đồng về phương thức hành động: tước quyền sở hữu. Theo học thuyết của mình, những người theo Chủ nghĩa Mác kinh điển sau khi giành được quyền lực, thì đều phải tước đoạt tài sản của giai cấp tư sản vì lợi ích của công nhân

và nông dân, sung công quỹ nhà nước. Đối với những người theo “Chủ nghĩa Mác văn hóa”, sau việc giành được quyền lực, sẽ tước quyền cai trị của nhóm áp bức, của những người chống “Chủ nghĩa Mác văn hóa” để trao đặc quyền cho các nhóm bị áp bức.

Một số khác biệt

Thay vì mang tính cách mạng và dựa vào giai cấp vô sản, những người theo “Chủ nghĩa Mác văn hóa” tập trung vào một số thành phần văn hóa, đó là lý do tại sao trên thực tế, “Chủ nghĩa Mác” này được gọi là “văn hóa”. Ngoài ra, những người cánh tả mới, thay vì thừa nhận tính ưu tiên của cơ sở hạ tầng, lại dựa vào kiến trúc thượng tầng; Chủ nghĩa Mác văn hóa không tập trung sự chú ý vào kinh tế mà vào văn hóa, đó là lý do tại sao không thể đánh đồng nó với Chủ nghĩa Mác kinh điển.

Chương trình văn hóa của chủ nghĩa xã hội khoa học (Chủ nghĩa Mác kinh điển) không thể được nhìn nhận tách rời với chương trình kinh tế, tức là với các mục tiêu mà nền kinh tế xã hội chủ nghĩa phục vụ. Mục tiêu chính của C.Mác, Ph.Ăngghen và những đồng chí cùng thời hay nối tiếp các ông sau này là tạo ra và hình thành con người hoàn toàn mới không lấy tài sản, sở hữu của cải làm mục tiêu của cuộc đời nữa. Con người mới đó lấy sự phát triển toàn diện của bản thân và đồng loại, trong đó có đời sống văn hóa - tinh thần làm mục tiêu. Trái lại, “Chủ nghĩa Mác văn hóa” lại thiết kế xã hội trong đó những con người “mới” bị san bằng về mọi tham số văn hóa. Và nó đã nhìn thấy trở ngại chính để đạt được mục tiêu này là thiết chế gia đình, vốn là hiện thân của chủ nghĩa cá nhân. Vì vậy, “Chủ nghĩa Mác văn hóa” rất mong muốn

tách chức năng tình dục ra khỏi chức năng sinh sản trẻ em, giải phóng phụ nữ thông qua việc được trả lương và hợp pháp hóa việc phá thai, san bằng các chức năng của thiết chế gia đình thông qua việc thủ tiêu tài sản cá nhân, thay vào đó là nhà nước thực hiện chức năng bảo hiểm xã hội.

Nền kinh tế xã hội chủ nghĩa, theo Mác, sẽ tước bỏ những ràng buộc kinh tế của thiết chế gia đình, nhưng để lại một mối liên hệ quan trọng hơn - tình yêu. Chính yếu tố tình yêu trong một xã hội tập thể hóa đã đảm bảo duy trì tỷ lệ sinh tối thiểu ở một mức có thể chấp nhận được. Nhưng đối với “Chủ nghĩa Mác văn hóa” thì sự hiện diện của tình yêu lành mạnh là trở ngại cuối cùng cho việc hình thành con người “mới”. Chừng nào một người còn có gia đình, thì đối với anh ta, nhà nước sẽ chỉ là công cụ đảm bảo hạnh phúc gia đình chứ bản thân nó không phải là mục đích cuối cùng. Mà đối với “Chủ nghĩa Mác văn hóa” không coi nhà nước là mục đích cuối cùng là không được. Nguyên nhân là do còn thiết chế gia đình, tức là còn thiết chế tình yêu chung thủy, tình dục lành mạnh; cho nên “Chủ nghĩa Mác văn hóa” hướng toàn bộ sự tuyên truyền nhằm phá hủy chúng.

Việc xóa bỏ tình dục lành mạnh là giai đoạn cuối cùng của quá trình hình thành người “cộng sản” tương lai, không có tài sản, sở hữu và khát vọng cá nhân. Việc phổ biến rộng rãi những lệch lạc về giới tính, hầu như bắt đầu từ mẫu giáo, cho phép tạo ra một xã hội thậm chí còn nguyên tử hóa hơn, giúp củng cố các mối quan hệ theo chiều dọc (trạng thái cá nhân) và phá hủy hoàn toàn các mối quan hệ theo chiều ngang (gia đình). Như vậy, con người mới thậm chí sẽ không hình dung được số phận của mình

ngoài nhà nước, chính khái niệm “tự do” sẽ trở nên vô nghĩa đối với nó, nó sẽ là một cử tri đáng tin và một người “cộng sản” thực sự.

Điều đáng chú ý là “Chủ nghĩa Mác văn hóa” về mặt ngôn từ (tên gọi) cơ bản có cùng một vấn đề chung với “Chủ nghĩa Darwin xã hội”. Cả 2 chủ nghĩa đều không được phát minh bởi người có họ tên được sử dụng trong tiêu đề, mà đơn giản tên của họ đã bị lấy để gán cho tư tưởng mà họ rất xa lạ.

Darwin cho rằng, nhờ có mối quan hệ xã hội và sự xây dựng xã hội mà con người đã vượt qua được thế giới động vật. “Chủ nghĩa Darwin xã hội” là một sự hiểu biết sai lầm về lý thuyết của ông, và cũng chỉ là nỗ lực đưa các khái niệm “động vật” vào các quan hệ của con người. “Chỉ những kẻ mạnh nhất và khỏe mạnh nhất mới tồn tại được, cả trong tự nhiên lẫn trong xã hội”. Vô lý! Nếu vậy thì xã hội loài người đã không thể phát triển đến tầm cao như ngày nay, mà phát triển được như ngày nay là vì trong quá khứ nó đã rẽ lối phát triển theo những quy luật hoàn toàn khác quy luật sinh học.

Với C.Mác cũng vậy. Nếu con người không bị tha hóa khỏi các thành quả lao động của mình, có cơ hội phát triển và hiện thực hóa khả năng sáng tạo của mình thì nhờ đó, con người sẽ trở nên tự do trong xã hội. Nhưng không thoát khỏi xã hội, bởi vì không thể sống trong xã hội mà thoát khỏi nó. Bằng cách trở nên mang tính xã hội, không bị lợi dụng và có ích cho mọi người, con người sẽ đạt được ý nghĩa quan trọng và với các thể chế cộng sản thực sự (mà chưa được tạo ra), người ta sẽ có thể quyết định điều gì đó. Bằng cách thay đổi cơ sở kinh tế, cơ sở chính trị cũng sẽ thay đổi, và đời sống văn hóa cũng sẽ thay đổi, chứ còn như “Chủ

nghĩa Mác văn hóa”, ra sức la hét về quyền lợi của bất kỳ nhóm thiểu số xã hội nào cũng không làm thay đổi được gì. Việc thừa nhận “văn hóa của người da đen” không làm cho những khu ổ chuột da đen ở Hoa Kỳ tự “tan biến”. Nhìn chung, cần liên tục nhấn mạnh ở mọi nơi “Chủ nghĩa Mác văn hóa” - trước hết là một sự bóp méo sai lầm về chính Chủ nghĩa Mác. Như có lần Mác đã nói đại ý, nếu các ông coi những tư tưởng này là tư tưởng mácxít, thì xin lỗi, tôi không phải là người mácxít!

Cho nên, “Chủ nghĩa Mác văn hóa” muốn là gì thì là, nhưng tuyệt nhiên không phải là Chủ nghĩa Mác, xin đừng đánh tráo khái niệm, đây là sự xuẩn ngốc, được giới tinh hoa tư sản ủng hộ. Chủ nghĩa Mác ở đâu khi nó được giới tư bản vốn điên cuồng chống lại, ra sức áp đặt, gieo cấy? Đây không phải là Chủ nghĩa Mác. Nguồn gốc của “Chủ nghĩa Mác văn hóa” là một hình thức *giả mạo* Chủ nghĩa Mác có mục đích là phá hủy triệt để nền văn hóa truyền thống nhằm mở đường cho một cuộc cách mạng xã hội không tưởng nào đó. Chủ nghĩa Mác nói về việc lật đổ chế độ độc tài của giai cấp tư sản và thiết lập chế độ sở hữu công cộng các phương tiện sản xuất. Không có gì thực sự là Mác trong “Chủ nghĩa Mác văn hóa”, ngoại trừ niềm hy vọng về một xã hội hậu tư sản.

3. Thực chất của “Chủ nghĩa Mác văn hóa”

Nhiều nhà xã hội học và nhà khoa học chính trị có lương tri đã chỉ trích mạnh mẽ “Chủ nghĩa Mác văn hóa”. Theo ý kiến của họ, đại diện của phong trào này sử dụng *đúng đắn trong chính trị* (political correctness) để thực hiện một cuộc cách mạng văn hóa. “Chủ nghĩa Mác văn hóa” là mối đe

đọa lớn nhất đối với mọi thứ chúng ta thừa hưởng từ truyền thống tốt đẹp trong khoảng 50 năm qua. Việc dùng họ của C. Mác để gọi “Chủ nghĩa này” là một *lời vu khống* trắng trợn đối với tên tuổi của ông, sự nghiệp của ông và của những người mácxít chân chính tiếp nối sự nghiệp đó. Nỗi sợ hãi về “Chủ nghĩa Mác văn hóa” đã thấm qua công hận thù toàn cầu trong khoảng 50 năm, càng ngày nó càng trở nên phổ biến. Tại sao lại “trong khoảng 50 năm”? Bởi vì, cụm từ “Chủ nghĩa Mác văn hóa” lần đầu tiên được sử dụng vào cuối những năm 1970 để mô tả thực tiễn của một số người theo Chủ nghĩa Mác phương Tây, những người bắt đầu thực hiện một quá trình phát triển hệ tư tưởng từ Chủ nghĩa Mác theo chủ nghĩa cấu trúc sang thực tiễn tổng quát hơn là “phân tích văn hóa”. Phải đến cuối những năm 1990, những người bảo thủ (những người cánh hữu cực đoan và các nhóm dân tộc da trắng) mới dùng nó để mô tả một quá trình văn hóa thể hiện sự tấn công vào xã hội phương Tây.

Chủ đề về sự tồn tại thực của Chủ nghĩa Mác văn hóa, chứ không phải là một thuyết âm mưu, đã được nghiên cứu nghiêm túc sau khi bài tiểu luận *Thời kỳ đen tối mới: Trường phái Frankfurt và “đúng đắn chính trị”* của Michael Minnicino được đăng trên Tạp chí *Fidelio* của Viện Schiller năm 1992. Người ta lập luận rằng Trường phái Frankfurt đã thúc đẩy chủ nghĩa hiện đại trong nghệ thuật như một hình thức bi quan về văn hóa và định hình phong trào phản văn hóa từ những năm 1960. Paul Weyrich lần đầu tiên lên tiếng về *sự tồn tại của khái niệm* “Chủ nghĩa Mác văn hóa” vào năm 1998 tại một hội nghị ở tổ chức tư vấn Civitas. Trong tác phẩm *Chủ nghĩa phát*

xít và Văn hóa (2003), Giáo sư Matthew Feldman lập luận rằng từ nguyên của thuật ngữ “Chủ nghĩa Mác văn hóa” xuất phát từ thuật ngữ bài Do Thái Kulturbolschewismus (chủ nghĩa Bolshevism văn hóa). Vào những năm 2010, Jordan Peterson đã phổ biến thuật ngữ “Chủ nghĩa Mác văn hóa” bằng cách đưa nó vào diễn ngôn chính thống.

Tuyên ngôn Chính trị châu Âu 2003 nêu rõ rằng “đại dịch các bệnh lây truyền qua đường tình dục (STD) ở Tây Âu là kết quả tuyên truyền của “Chủ nghĩa Mác văn hóa” về lối sống phóng đảng, đồng tính luyến ái”; và rằng “Tòa án Nhân quyền Châu Âu (ECHR) ở Strasbourg là một thực thể chính trị do những người theo Chủ nghĩa Mác văn hóa kiểm soát” nên đã không lên án “Chủ nghĩa Mác văn hóa chỉ coi người Hồi giáo, phụ nữ theo chủ nghĩa nữ quyền, người đồng tính và một số nhóm thiểu số khác là có đạo đức, và coi người châu Âu da trắng theo đạo Thiên Chúa là xấu xa”; từ đó mới dẫn đến vô số các cuộc khủng bố lớn nhỏ do những kẻ cực đoan của cả 2 bên thực hiện, và chống “Chủ nghĩa Mác văn hóa” nhằm chống lại nhau mà điển hình là vụ tấn công ở Na Uy vào năm 2011 do Breivik (là kẻ chống “Chủ nghĩa Mác văn hóa”) thực hiện đã lấy đi mạng sống 77 người vô tội. Về sau kẻ khủng bố này đã biện minh hẳn làm vậy để bảo vệ thế giới phương Tây khỏi “Chủ nghĩa Mác văn hóa”.

Từ đó có thể thấy, “Chủ nghĩa Mác văn hóa” không chỉ là sự thờ ơ đáng buồn không chịu hiểu những bất bình chính đáng của những người bị nó vui đập bắt công (chẳng hạn người da trắng hay người trung thành với lối sống gia đình truyền thống), mà còn là một sự căm dỗ nguy hiểm đến mức như “bạo

lực chính trị” tại thời điểm ngày nay đang trở nên rất đáng lo ngại trong lịch sử thế giới ở nhiều nước Tây Âu, Bắc Âu (chẳng hạn, tranh biếm họa xúc phạm Thánh của người Hồi giáo,...). Đến mức truyền thông cánh hữu gọi Thụy Điển là “Thủ đô thế giới” của “Chủ nghĩa Mác văn hóa”. Đã xuất hiện trên các mặt báo, tạp chí nhiều tiêu đề kiểu như “Chủ nghĩa Mác văn hóa” có phải là hệ tư tưởng chính thống mới của Mỹ không?” (ngụ ý rằng chính sách xã hội thiên tả của các Tổng thống Mỹ xuất thân từ Đảng Dân chủ nhuốm đầy thần thái của “Chủ nghĩa Mác văn hóa” (của trường phái Frankfurt)).

Điều này khiến trợ lý cho Donald Trump là Rich Higgins phải viết một bản ghi nhớ mô tả chiến dịch tranh cử tổng thống năm 2016 của Trump là “một cuộc chiến chống lại “Chủ nghĩa Mác văn hóa” cần được duy trì trong nhiệm kỳ tổng thống của ông”. Higgins cũng lập luận rằng Trường phái Frankfurt “đã tìm cách giải cấu trúc mọi thứ để phá hủy nó, điều này đã làm nảy sinh chủ nghĩa hư vô xã hội”. Điều này không có nghĩa là trong “Chủ nghĩa Mác văn hóa” có nhiều thứ “Mác xịn” quá nên Trump phải chống, mà Trump chống ở đây là chống những chính sách xã hội của Đảng Dân chủ đối lập; chứ giả như trong những chính sách đó có nhiều “Mác” thì nước Mỹ dưới thời của các tổng thống Đảng Dân chủ hay nhiều nước Tây Âu dưới sự dẫn dắt của các đảng xã hội, dân chủ xã hội, đã trở thành những nước cộng sản chủ nghĩa hay ít nhất là xã hội chủ nghĩa. Nhưng không có gì là như vậy cả.

Trái ngược với những tuyên bố và giả định cơ bản của thuyết âm mưu đồ lỗi những hiện tượng bất bình thường của xã hội phương Tây trên dưới một thế kỷ vừa qua cho “Chủ

nghĩa Mác văn hóa” (các nhà tư tưởng trường phái Frankfurt), thì cũng có không ít học giả (như Joan Brown, chẳng hạn) đã giải thích rằng “Chủ nghĩa Mác văn hóa” không phải là một trường phái tư tưởng hàn lâm; rằng các học giả của Trường phái Frankfurt là “những nhà lý luận phê phán” chứ không phải “những người sinh ra hay theo “Chủ nghĩa Mác văn hóa”; đặc biệt, các học giả hậu hiện đại và nữ quyền tuyệt đối không phải là những nhà lý luận theo Chủ nghĩa Mác và có ít mối liên hệ với Trường phái Frankfurt, với chủ nghĩa Mác chân chính hoặc lý thuyết phê phán; và rằng “Chủ nghĩa Mác văn hóa ở nghĩa của thuyết âm mưu không tồn tại - phiên bản thuyết âm mưu không chỉ sai mà còn không có phong trào lý luận nào mang tên đó”.

Nói cách khác, không tồn tại một trào lưu tư tưởng nào, càng không có một phong trào xã hội nào nhằm tới việc hủy diệt toàn bộ nền văn minh phương Tây như kiểu “Chủ nghĩa Mác văn hóa” bao quát chung, mà nếu có thì đó chỉ là những phong trào riêng hoạt động trên từng lĩnh vực đời sống xã hội như Nữ quyền, tự do tình dục, đồng tính, đòi nạo phá thai, bệnh vực các nhóm dân thiểu số (dân tộc, tôn giáo, nghề nghiệp...), đảng Xanh, sinh thái... và chúng cũng không trực tiếp liên quan gì với trường phái Frankfurt, càng không với Chủ nghĩa Mác kinh điển. Thêm vào đó, càng không có thành viên nào của các hội, nhóm, tư trào nêu trên tham gia vào bất kỳ âm mưu quốc tế nào nhằm tiêu diệt toàn bộ nền văn minh phương Tây. Đừng có đổ tiếng xấu, tiếng ác cho Chủ nghĩa Mác của C.Mác. Đúng như nhà chính trị học người Mỹ Heidi Beirich nhận định, khái niệm “Chủ nghĩa Mác văn hóa” được

sử dụng để bôi nhọ “những người theo chủ nghĩa nữ quyền, người đồng tính, những người theo chủ nghĩa nhân văn thế tục, những người theo chủ nghĩa đa văn hóa, những nhà giáo dục giới tính, những nhà bảo vệ môi trường, những người nhập cư và những người theo chủ nghĩa dân tộc da đen”.

“Chủ nghĩa Mác văn hóa” là một thuật ngữ trong hệ tư vụng của Cánh hữu mới của Mỹ và những người theo chủ nghĩa tân bảo thủ, mô tả chiến lược mới mà họ gán ép hơi quá cho Cánh tả, bao gồm việc phá hoại có tổ chức các giá trị văn hóa của xã hội phương Tây. Còn trên thực tế, “Chủ nghĩa Mác văn hóa”, nếu có thể gọi như vậy, là các tư tưởng giả mácxít trong lĩnh vực văn hóa, nhằm tạo ra “con người mới”, con người trong tương lai sẽ phải chấp nhận toàn bộ chủ nghĩa cộng sản “trại lính” vốn đã bị các nhà kinh điển

Chủ nghĩa Mác - Lênin cương quyết chỉ trích. Mặt khác, việc thực hiện “Chủ nghĩa Mác văn hóa” là một bước trực tiếp trong việc phá hủy gia đình và xã hội truyền thống bởi nó coi những thứ này là những giá trị phản động do xã hội tư bản tạo ra và do đó cần bị phá hủy.

Như vậy, cái gọi “Chủ nghĩa Mác văn hóa” là một hiện tượng rất nguy hiểm, về nhiều mặt nó là nguyên nhân gây ra những rắc rối đã và đang xảy ra với thế giới phương Tây hiện đại. Chúng ta cũng cần chú ý đến vấn đề gây tranh cãi này, vì trong giai đoạn phát triển hiện nay của toàn cầu hóa văn hóa việc nhận diện chính sách văn hóa của cánh tả là rất quan trọng để có những biện pháp ngăn ngừa, đối phó với những tác động tiêu cực của nó đến việc giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc ♦

Tài liệu tham khảo

1. Andrew (2019): “Chủ nghĩa Mác văn hóa và Nhà thờ: Hai quan điểm đúng đắn thay thế về lý thuyết phê phán”, *Lý thuyết phê phán và nhân văn trong thời đại của Alt-Right*, Nxb Quốc tế Springer, tr.39 -59. DOI: 10.1007/978-3-030-18753-8_3. ISBN 978-3-030-18753-8.
2. Nguyễn Chí Hiếu và Đỗ Minh Hợp: *Chủ nghĩa Mác phương Tây*, Nxb Tôn giáo, Hà Nội, 2013.
3. John E. Richardson: “Chủ nghĩa Marx văn hóa và Đảng Quốc gia Anh: Một diễn ngôn xuyên quốc gia”//Copsey, Nigel; Richardson, John E. (ed.). *Văn hóa chủ nghĩa phát xít Anh thời hậu chiến*. Routledge, 2015. ISBN 978-1-317-53937-7.
4. M. Tyuters: “Chủ nghĩa Mác văn hóa”, *Krisis: Tạp chí Triết học Hiện đại* (2), 2018, tr.32-34. hdl: 11245.1/7b72bcec-9ad2-4dc4-8395-35b4eeae0e9e.
5. Xem <https://shaumaenigma.livejournal.com/177874.html> (22 11 2019).
6. Xem thêm <https://www.uznaychtotakoe.ru/kulturnyj-marksizm/>.
7. Xem https://dzen.ru/a/YBSMXlkwphTy5LAp?utm_referer=www.google.com.
8. Xem https://vk.com/@club_prometheus_rus-kulturnyi-marksizm-kratko-o-suti.
9. Xem http://www.i-kiss.ru/rubrika/kulturnyi_marksizm.